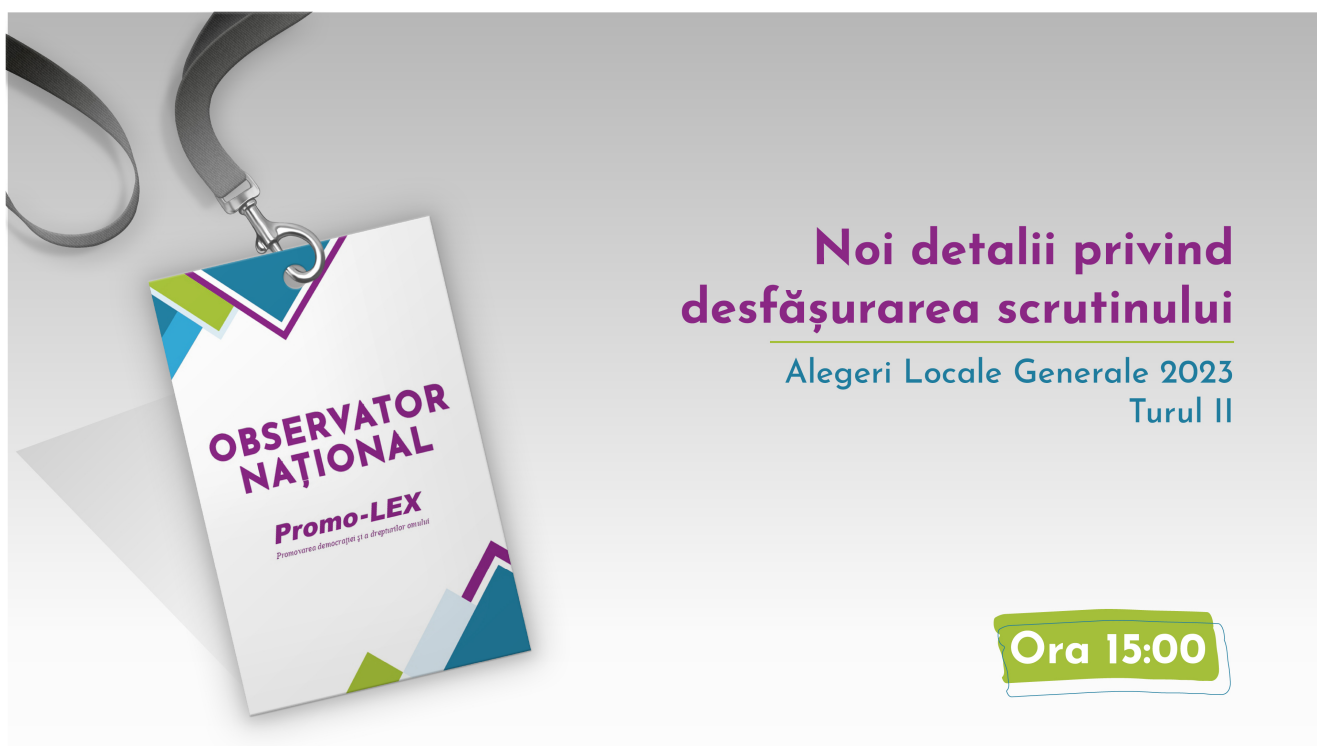

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor locale generale din 5 (19) noiembrie 2023: Noi detalii privind desfășurarea scrutinului

Până la ora 15:00, MO Promo-LEX a recepționat și a procesat **62 de incidente**, dintre care în prezentul comunicat sunt incluse **41**.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 9 cazuri:

SV 19/22 Glodeni, Nicolaevca. În raza de 10 metri de la secția de votare (SV) se afla o mașină care are la bord o camera video orientată spre intrarea SV și care filmează. Președintele BESV cunoaște despre acest lucru, însă nu a comentat nimic, nici nu a reacționat pentru a sesiza poliția

cu privire la acest caz, susținând că mașina data s-a aflat în acel loc și în primul tur al alegerilor.

SV 01/255, Chișinău, Durllești. Lângă intrarea SV, pe o perioadă mai îndelungată de timp, a stat parcată o mașină în care se aflau două persoane (un domn și o doamnă). La momentul trecerii prin preajmă a observatorului, persoanele din interior au făcut o poză acestuia. Nu a fost posibilă identificarea scopului aflării acestor persoane în preajma SV.

SV 01/259, Chișinău, Durllești. Mai multe autovehicule staționează de peste 30 minute la intrarea în ograda SV. O persoană observată în una din mașinile respective a acuzat observatorul Promo-LEX că „persoanele de tipul acestuia” se fac vinovate de cazurile de alertare a poliției care vine „să-i documenteze pe ai lor”.

SV 01/257, Chișinău, Durllești. Începând cu ora 10.15, pe o perioadă de peste 30 minute, în preajma SV au fost parcate două mașini (sură și albastră) în care au fost observate persoane neautorizate. Nu este clar care a fost scopul prezenței acestora în preajma SV, însă după staționarea acestora peste 30 minute, lângă SV a staționat o altă mașină, din care a coborât un candidat la funcția de primar al or. Durllești. Acesta a urcat în una din cele două mașini parcate (culoarea sură), iar peste 1-2 minute, candidatul a coborât din mașină, a urcat în mașina cu care a venit și, împreună cu persoana cu care a discutat, au plecat din preajma SV. Peste câteva minute, mașina sură a revenit, parcându-se din nou în preajma SV, unde a continuat să se afle. Periodic, persoana aflată în mașină făcea un tur în jurul SV.

SV 25/23 Orhei, Chiperceeni. În raza 100 m de la SV a fost observate 2 unități de transport care staționează în fața SV și reprezentatul unui candidat care se apropie de alegători și comunică pentru cine să voteze. A fost solicitată intervenția poliției.

SV 31/14 Șoldănești, Cușmirca. Unul din candidații pentru funcția de primar discuta cu alegătorii în raza de 35 m de la secția de votare. Un membru din BESV s-a apropiat de acesta și i-a comunicat ceva, după care acesta s-a îndepărtat de secția de votare la aproximativ 150 de metri.

SV 01/256, Chișinău, Durlești. Lângă SV, în raza de 100 m, pe o perioadă mai îndelungată de timp (peste 1,5 ore), se afla parcată o mașină în care stau două persoane. Se pare că aceștia monitorizează alegătorii care vin să voteze.

SV 31/14 Șoldănești, Cușmirca. Consilierii din partea unui concurent, în raza de 40 m de la secția de votare, discută cu alegătorii. Președintele BESV le-a spus, în repetate rânduri, să plece de acolo, iar într-un final aceștia s-au conformat, îndepărtându-se la circa 150 m de secția de votare.

SV 01/257, Chișinău, Durlești. În jurul orei 12:44 la aproximativ 100 metri de SV, într-o mașină parcată, a fost observat un candidat la funcția de primar. Raportat la observațiile anterioare, acesta urmărește procesul în jur de jumătate de oră, după care pleacă, iar peste ceva timp revine.

Încălcarea secretului votului (fotografierea buletinelor, prezentarea buletinului cu votul exprimat, amplasarea defectuoasă a cabinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului etc.) – 11 cazuri:

SV 25/23 Orhei, Chiperceni. Până la introducerea buletinului de vot în urnă, un alegător, în stare de ebrietate, a divulgat cu cine a votat prezentând buletinul de vot și strigând pentru cine a votat. Președintele BESV i-a solicitat să părăsească SV, la refuzul acestuia de a se conforma a fost solicitată intervenția ofițerului de poliție. Alegătorul s-a conformat și a părăsit SV.

SV 10/13 Căușeni, Baimaclia. Un alegător a fotografiat buletinul de vot, iar membrii BESV au observat acest lucru și i-au făcut observație. Alegătorul a șters fotografia, a pus

buletinul în urna de vot și a părăsit SV.

SV 12/17 Criuleni, Dubăsarii Vechi. Un alegător a fotografiat buletinul de vot în incinta secției de votare, apoi a postat fotografia pe rețelele de socializare. Acest lucru nu a fost observat la acel moment, ci doar după ce alegătorul a postat fotografia. Fotografia din rețelele de socializare a fost identificată de operatorii SIAS. Președinta BESV a sunat la poliție și anunțat despre acest caz. Polițistul de sector urmează să se deplaseze la domiciliul alegătorului în cauză pentru a documenta cazul.

SV 36/11 UTAG, Comrat. Un alegător a fotografiat buletinul de vot. Ulterior, alegătorul a șters fotografia la solicitării președintelui BESV.

SV 36/32 UTAG, Baurci. La ora 10.18 a fost observat un caz în care un alegător a fotografiat buletinul de vot în cabina de vot. Nici un membru al BESV nu a reacționat la acest incident, probabil nici nu observase acest lucru.

SV 2/47 Bălți. La ora 10.20 un alegător și-a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV a intervenit și a solicitat persoanei să șteargă poza, însă alegătorul nu s-a conformat, motivând că a făcut poza pentru sine.

SV 31/14 Șoldănești, Cușmirca Doi alegători au fotografiat buletinele de vot, după ce au aplicat ștampila în drept cu concurentul electoral. De acest lucru a fost atenționat președintele BESV, care le-a spus persoanelor să șteargă fotografia făcută.

SV 31/14 Șoldănești, Cușmirca Alegătorul a fotografiat buletinul de vot după exprimarea votului, în drept cu numele concurentului electoral, iar acest lucru a fost observat de președinta BESV, care a obligat persoana să șteargă fotografia făcută. Persoana s-a conformat și a șters fotografia, dar nu a fost sancționată.

SV 4/34 Anenii Noi, Speia. Un alegător a fotografiat buletinul cu opțiunea de vot. Președinta BESV a sesizat cazul, pentru care alegătorului i s-a întocmit proces verbal.

SV 17/10 Fălești, Bocani. La 13:39 un alegător a fotografiat buletinul cu opțiunea de vot. Președinta BESV a solicitat ștergerea pozei. Alegătorul s-a conformat.

SV 28/51 Sîngerei, Pepeni Un alegător a fotografiat buletinul de vot. În urma observației președintelui BESV, alegătorul a șters poza.

Întreruperea pe parcursul zilei votării a procesului de filmare a operațiunilor electorale – 5 cazuri:

SV 31/32 Șoldănești, Vadul-Rașcov. În timpul vizitei echipei mobile, la ora 9.31 a fost observat că camera video nu a fost pusă în funcțiune pe tot parcursul zilei, motivându-se prin faptul că nu funcționează. Președintele BESV susține că au telefonat la CEC pentru a putea remedia problema, dar camera încă nu funcționează.

SV 11/14 Cimișlia, Mereni. Camera de filmat era conectată, însă nu înregistra nimic de la începutul zilei. Membrii BESV au depistat acest lucru doar în momentul când observatorul făcuse fotografie. Începând cu 10.46 moment camera funcționează și întregul proces este înregistrat.

SV 9/15 Călărași, Frumoasa. La ora 10.31 se observase că camera video nu înregistrează procesul de votare și este deconectată. Președinta BESV nu cunoștea acest lucru, aflase abia după ce a întrebat observatorul care este cauza că camera nu funcționează. Nu se cunoaște mai exact din ce moment nu înregistra camera. Ulterior a fost conectată de către un operator SIAS.

SV 8/22 Cantemir, Enichioi. În momentul aflării observatorilor în secția de votare, aproximativ orele 12:25, camera de filmat nu funcționa și nu înregistra procesul de vot. Membrii BESV au

observat acest lucru la venirea observatorilor și le-a comunicat faptul că până în acest moment camera funcționa. S-a încercat remedierea problemei, însă nu au reușit și au contactat organele electorale superioare. În momentul când observatorii au părăsit SV, camera de filmat nu era funcțională.

SV 25/61 Orhei, Pohrebeni. La orele 13.35 observatorii au intrat în SV și au văzut că camera de filmare nu funcționează și nu înregistrează procesul de vot. Președintele BESV a comunicat despre faptul că camera nu funcționează de la orele 10:00. De la ora 06.50 și până la 10.00 camera a funcționat. Președintele BESV a apelat la CEC, însă problema a rămas nesoluționată. La moment camera nu înregistrează procesul de vot.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 2 cazuri:

SV 23/38 Nisporeni, Vărzărești. Doi alegători (soți) se regăseau în lista electorală de la SV diferite. Ambii alegători au votat la prezenta SV, alegătoarea pe lista electorale de bază, iar alegătorul (soțul) pe lista suplimentară (cu acceptul președintei BESV).

SV 18/22 Florești, Cuhureștii de Sus. Alegătorul nu s-a regăsit în liste, în SV ce corespundea cu reședința acesteia. Alegătorul a fost înscris în listele suplimentare și a fost lăsat să voteze în această SV.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 3 cazuri:

SV 9/28 Călărași, Păulești În timpul vizitei la ora 9.43, din cauza lipsei conexiunii la internet, datele personale ale alegătorilor sunt scrise pe suport de hârtie A4, dar nu sunt

introduse în sistem de către operatorii SIAS.

SV 2/22 Bălți. La ora 09.57 în urma verificării de către operator în SIAS Alegeri, alegătorul nu a fost identificat, deși are viza de reședință în raza secției de votare și cu acordul președintelui BESV, alegătorul a fost introdus în listele suplimentare.

SV 2/50 Bălți. La ora 10.10 un alegător nu a fost identificat în SIAS Alegeri, dar ca urmare a verificării buletinului de identitate, s-a constatat că viza de reședință indicată în buletinul de identitate corespunde razei teritoriale SV și respectiv alegătorul a fost introdus în listele suplimentare.

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 1 caz:

SV 4/15 Anenii Noi, Chirca. În timpul deplasării către SV, au fost observate pliante electorale ale concurentului electoral din partea unui concurent lipite pe panoul de anunțuri. Acesta se afla în raza 100 m de la secția de votare.

Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă) – 2 cazuri:

SV 22/31 Leova, Sărata-Răzeși. Un candidat transportă organizat, cu mașina proprie, alegători care coboară în raza mai mare de 100m.

SV 30/22 Strășeni, Lozova. Un șofer (alegător care și-a exprimat dreptul la vot) a fost observat de două ori cum a transportat alegători la SV. Acestuia i s-a întocmit proces verbal de către angajatul MAI. Șoferul a argumentat că doar și-a ajutat vecinii să ajungă mai ușor la destinație.

Votarea nejustificată în grup (doi sau mai mulți alegători) – 3 cazuri:

SV 01/256, Chișinău, Durlești. În cazul a doi alegători care votau în cabine de votare apropiate, unul a aplicat ștampila votat în ambele buletine de vot, transmițând apoi buletinul celui de-al doilea alegător pentru a fi aruncat în urna de vot. Membrii BESV nu au reacționat la situația respectivă.

SV 12/37 Criuleni, Slobozia-Dușca. Doi alegători au votat împreună în cabina de vot. Membrii BESV nu au reacționat.

SV 2/59 Bălți, Elizaveta. În jurul orei 12:10 a fost observată votarea împreună a doi alegători într-o cabină de vot, deși nici unul nu prezenta semne că ar avea nevoie de asistență. De către unul din membrii BESV au fost făcute observații în privința acestui incident, după care imediat cele două persoane au părăsit incinta SV.

Acte de violență sau intimidări a alegătorilor, sau altor persoane – 1 caz:

SV 11/33 Cimișlia, Lipoveni. Un alegător a insultat membrii BESV pentru că nu i s-a permis accesul să voteze. Acesta s-a apropiat de operatori fără buletin, doar cu fișa de însoțire. Acesta a afirmat că în primul tur a putut vota fără buletin și chiar a putut să fotografieze buletinele de vot.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ruperea/deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 1 caz:

SV 18/35 Florești, Gura Căinarului. Urna de vot staționară a fost sigilată doar cu 3 sigilii.

Altele – 3 cazuri:

SV 2/40 Bălți. La ora 12.14 un alegător a relatat membrilor BESV că a fost contactat telefonic de către o persoană necunoscută, care nu s-a prezentat și care i-a comunicat precum că alegerile (turul II) ar fi fost anulate și nu este necesar să se prezinte la secția de votare pentru a vota. În

discuție a intervenit și reprezentantul unui partid și a comunicat că la fel a fost contactat anonim telefonic și a fost informat analogic că alegerile ar fi fost anulate și nu trebuie să meargă la vot.

SV 9/23 Călărași, Horodiște. La solicitarea alegătorului (în etate) membrul BESV a semnat pe lista electorală în locul alegătorului.

SV 16/4 Edineț, Edineț. Un alegător a semnat, după cum a afirmat, „din greșeală”, în locul altui alegător. Potrivit membrului BESV semnătura va fi radiată.

Cu privire la prezența la vot în unele localități unde are loc votarea repetată

La data de 19 noiembrie 2023, în afară de turul II de scrutin se mai desfășoară votarea repetată în 8 localități, unde în primul tur al alegerilor au participat mai puțin de 1/4 din numărul de alegători înscriși în listele electorale.

Către ora 15:00, în cel puțin 2 localități se observă o participare redusă a alegătorilor la vot. Este vorba despre comuna Salcia (raionul Taraclia), unde se alege și primarul, și consiliul local și satul Cotovscoe, unde se alege consiliul local. În fiecare și cele 2 localități au votat câte 8 alegători. De asemenea, într-o altă localitate – satul Chioselia Rusă (UTA Găgăuzia) – nu votaseră nici un alegător.

Menționăm că, potrivit articolul 177 din Codul electoral votarea repetată se consideră valabilă indiferent de numărul alegătorilor care au participat la votare.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor locale generale din 5 (19) noiembrie 2023, desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate” și al Uniunii Europene prin Proiectul

„Consolidarea cadrului legislativ electoral și evaluarea implementării acestuia în timpul alegerilor locale generale din 2023”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.